

KÄR HÄSIÝETNAMASY

Hünär: 4.34.05.02 Agronomçylyk

Kär: alym agronom

Şu kär häsiýetnamasy Türkmenistanyň ýokary okuw mekdeplerinde Agronomçylyk hünäri boýunça taýýarlanylýan alym agronomlaryň wezipelerini hem-de olaryň hünärine bildirilýän esasy talaplary kesgitleýär.

Kär häsiýetnamasy hünärmenleri taýýarlamagyň meýilnamasyny işläp düzmek, taýýarlanylmalý hünärmenleriň sanyny çaklamak, olaryň düzümini delillendirmek, ýokary okuw mekdebinde okuw-terbiýeçilik işlerini guramak, okuwyny tamamlan uçurymlaryň işlemeli ýerlerine ugradylyşyny, işe ýerleşdirilişini üpjün etmek we olaryň ýerine ýetirýän wezipeleriniň hünärlerine laýyklygyny seljermek üçin ulanylmalydyr.

Hünärmeniň wezipesi

Hünärmen oba hojalyk önümçiligini dolandyrmak işini ýokary okuw mekdebinde alan bilim derejesine laýyklykda amala aşyrmak üçin taýýarlanylýar. Agronomçylyk hünäri boýunça hünärmen hünär işiniň aşakdaky wezipeleriniň çözgüdi taýýar bolmalydyr: hojalygyň kesgitli şertlerinde topraklaryň gurplulygyny ýokarlandyrmak we oba hojalyk ekinlerini ösdürip ýetişdirmek üçin döwrebap, ekologiýa taýdan howpsuz tehnologiýalary kesgitlemäge we iş ýüzünde ornaşdyrmaga; oba hojalyk maksatly meýdanlardan netijeli peýdalanmaga üpjün etmäge; hojalygyň kesgitli şertleri üçin ösümligiň sortlaryny saýlap almaga, tohumlyk oba hojalyk ekinlerinde aprobasiýa geçirmäge, tohum we sort barlaglary üçin zerur bolan resminamalary düzmäge; ekin dolanşygyny, topraklary dikeltmegi, ösümlikleri goramagy we dökün ulgamlaryny işläp düzmäge; ekerançylyk, bakjaçylyk we miweçilik önümleriniň hilini gözegçilikde saklamaga; oba hojalyk ekinleriniň önümlerini ilkinji gaýtadan işlemegiň we saklamagyň usulyny hem-de görnüşini kesgitlemäge; önümleri öndürmegiň we ýerlemegiň ykdysady netijeliligi boýunça hasaplamalary geçirmäge; meýdan işleriniň ýerine ýetirilişi hem-de maşynlaryň we enjamlaryň ulanylyşy boýunça tehnologiýa gözegçiligi amala aşyrmaga; oba hojalyk ekinleriniň hasyllylygyna we topraklaryň gurplulygyna tehnologiýa tilsimleriniň täsiri boýunça geçirilýän ylmy-barlaglara we olary önümçilige ornaşdyrmak boýunça geçirilýän işlere gatnaşmaga; bäsleşige ukyply oba hojalyk ekinleriniň önümlerini ösdürip ýetişdirmek hem-de öňdebaryjy tehnologiýa tilsimleri amal etmek boýunça maslahatlary bermäge; ýörite edebiýatlary we beýleki ylmy-tehnologiýa maglumatlary, oba hojalyk ylmynda ýerli we daşary ýurtlaryň gazananlaryny öwrenmäge.

Hünärmen oba hojalyk toplumyna degişli bolan ministrliklerde, pudaklarda, daýhan birleşiklerde, daýhan hojalyklarda, ekerançylygyň topragy we dökünleri ulanmak bilen baglanyşykly ähli ugurlarynda, pagta arassalaýjy we galla önümleri kärhanalarda, ylmy-barlag edaralarynda hem-de daýhan birleşiklerinde ýokary bilimli hünärmenlere niýetlenen wezipeleri eýeläp biler.

Hünärmene bildirilýän umumy talaplar

Hünärmen ýokary hünär taýýarlykly, medeniýetli we salyhatly, halkyň bähbidini arap bilýän, Watanymyza, halkymyza, Hormatly Prezidentimize wepaly, häzirki zaman türkmen jemgyýetiniň talaplaryna, Türkmenistanyň Prezidentiniň syýasatlaryna dogry düşüňýän we olary gyşarnyksyz durmuşa geçirip bilýän hünärmen bolmalydyr.

Hünärmen köpçülige ýolbaşçylyk etmegi, öz işgärlerini agzybirlik, maksada okgunlylyk ruhunda terbiýelemegi, nazary bilimini we tejribelik endiklerini yzygiderli hem-de üznüksiz kämilleşdirmegi, öz taýýarlyk ugry boýunça toplan ylmy maglumatlaryna düşüňip, olary işinde ulanmagy, zähmeti ylmy nukdaýnazarda guramagy başarmalydyr.

Hünärmen ýokary okuw mekdebinde alan bilimini, ylmyny we tejribe taýdan taýýarlygyny yzygiderli ösdürip, kärini kämil bilmelidir, syýasy-jemgyýetçilik pikirini çuňlaşdyrmak bilen zähmeti ylmy taýdan guramak ýörelgesini önümçilikde ulanmagy başarmalydyr, işgärler toparyna ýolbaşçylyk etmegiň häzirki zaman usullaryna, şeýle hem işgärleriň arasynda syýasy-terbiýeçilik işlerini alyp barmagyň tärlerine eýe bolmalydyr.

Hünärmen şu aşakdakylary bilmelidir:

- önümçilik-tehnologiki işleri;
- guramaçylyk-dolandyryş işlerini;
- ylmy-barlag işleri.

Hünärmen şu aşakdakylary başarmalydyr:

- nazary we amaly meseleleri çözmekde ylmy-nazary bilimlerini peýdalanmagy;
- ulgamlaryň we deňeşdirme seljermegi;
- derňew endiklerini bilmegi;
- özbaşdak işlemegi;
- täze pikirleri döretmegi;
- meseleleri çözmekde dersara çemeleşmelere eýe bolmagy;

- maglumatlary dolandyryş, kompýuter bilen işlemek, tehniki enjamlardan baş çykarmak bilen baglanyşykly endiklere eýe bolmagy;
- dil we hat kommunikasiýalaryň ukyplaryna eýe bolmagy;
- dowamly okap, öz başarnyklaryny ýokarlandyrmagy;
- tebigy-ylmy dersleriň esasy kanunlaryny öz kâr işinde ulanmagy;
- kompýuter tehnikasyny ulanmak bilen maglumat almagyň, ony saklamagyň, gaýtadan işläp bejermegiň esasy usullaryna we serişdelerine eýe bolmagy;
- önümçilik işgärlerini we ilaty tebigy betbagtçylyklaryň hem-de adatdan daşary ýagdaýlaryň mümkin bolan netijelerinden goramagyň esasy usullaryny amala aşyrmagy;
- ykdysady nazaryýetiň esasy düzgünlerinden baş çykaryp bilmegi, olary bazar ykdysadyýetini hasaba almak bilen ulanmagy;
- raýatlyk häsiýetine eýe bolmagy;
- sosial ylalaşyga ukyply bolmagy;
- şahslar bilen özara aragatnaşygy ýola goýup bilmegi;
- saglygy goraýyş ukybyna eýe bolmagy;
- tankyda we öz-özüňe tankyda ukyply bolmagy;
- medeni gymmatlyklardan we ýörelgelerden ýerlikli peýdalanmagy;
- oba hojalyk ekinlerini ösdürip ýetişdirmek üçin agrolandşaftlaryň ýaramlylygyna baha bermegi we olardan netijeli peýdalanmagy;
- oba hojalyk ekinlerini ösdürip ýetişdirmegiň tehnologiýasyny amal etmegi hem-de topraklaryň gurplulygyny ýokarlandyrmagy;
- dökünlerden, ösümlikleri goramak serişdelerinden, oba hojalyk tehnikalaryndan, tohumdan, oba hojalyk ekinleriniň sortlaryndan netijeli peýdalanmagy;
- hasylyň hiline baha bermegi we ony peýdalanmagyň usullaryny kesgitlemegi;
- işgärler toparynyň işini guramagy, dolandyryş çözgütlerini kabul etmegi;
- dürli howa we material-tehniki üpjünçilik şertlerinde meýdan işlerini guramagy we geçirmegi hem-de dolandyryş çözgütlerini kabul etmegi;
- oba hojalyk ekinlerini ösdürip ýetişdirmegiň energetiki we ykdysady netijeliligi kesgitlemegi hem-de bäsleşige ukyplylygyny ýokarlandyrmak boýunça tehnologiýa çözgütleri kabul etmegi;
- oba hojalyk ekinleriniň hasyllygyny we topraklaryň gurplulygyny ýokarlandyrmak boýunça çäreler seljerme bermegi;
- ekerançylygyň netijeliligini ýokarlandyrmak boýunça agronomçylyk synaglarynyň meýilnamasyny, çyzgydyny we usulyýetini işläp düzmegi;
- dürli tejribeleri guramagy we geçirmegi;
- tejribeleriň netijelerini jemlemegi, olary statistiki taýdan gaýtadan işlemegi we netijäni beýan etmegi.

Kär häsiýetnamasynyň ähli şertlerini şu hünär boýunça hünärmenleri taýýarlaýan ýokary okuw mekdebi hem-de dolandyryjy guramalar gyşarnyksyz ýerine ýetirmelidir. Kär häsiýetnamasy hünärmenleri taýýarlaýan bilim edaralarynyň, hünärmeniň hünär derejesini ýokarlandyrýan edaralaryň okuw meýilnamasyny düzmekde esasnama we iş ýazgysy bolup hyzmat etmelidir.

Kär häsiýetnamasyna ylmyň we tehnikanyň gazananlaryna esaslanan üýtgetmeler we goşmaçalar diňe Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň hem-de Türkmenistanyň Oba hojalyk ministrliginiň ylalaşmagy esasynda girizilip bilner.